നവോത്ഥാനകാലത്തെ സ്ത്രീനിർമ്മിതി

('ശാരദ' എന്ന മാസികയെ ആസ്പദമാക്കി ഒരു പഠനം)

ജൂലിയാ ഡേവിഡ്
അസിസ്റ്റന്റ് പ്രൊഫസർ, മലയാള വിഭാഗം, മഹാരാജാസ് കോളേജ്

നവോത്ഥാനകാല കേരളത്തിലെ സ്ത്രീനിർമ്മിതി കൊളോണിയൽ ആധുനികതയും, വിക്ടോറിയൻ സദാചാരമൂല്യങ്ങളും അടിസ്ഥാനമാക്കി രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടവയാണ്. ഒരേസമയം സ്ത്രീവിമോചനപരവും സ്ത്രീവിരുദ്ധവുമായ ആശങ്ങളും സംവാദങ്ങളുമാണ് നവോത്ഥാനകാലം അഭിസംബോധനചെയ്തത്. സ്ത്രീയുടെ സാമൂഹികപദവി ഏറ്റവുമധികം ചർച്ചചെയ്തതും ഇക്കാലത്താണ്. കുടുബത്തിനകത്തെ സ്ത്രീയ്ക്ക് പ്രാധാന്യം ലഭിച്ചതും സാമൂഹികനിയന്ത്രണത്തിന്റെ താക്കോൽസ്ഥാനം പുരുഷൻ ഏറ്റെടുക്കുന്നതും നവോത്ഥാനകാലത്തിന്റെ സവിശേഷതകളായി കാണാം. ഇത്തരം ചർച്ചകൾ ശക്തമായിരുന്ന കാലത്ത് മലയാളത്തിലിറങ്ങിയ സ്ത്രീ മാസിക യാണ് ശാരദ. സ്ത്രീയുടെ സമഗ്രമായ വളർച്ച ലക്ഷ്യമാക്കിയ പ്രസ്തുത മാസികയിലെ ലേഖനങ്ങളുടെ ലഘുപഠനമാണ് ഈ പ്രബന്ധത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കം.

കേരളത്തിൽ പത്രമാസികകളുടെ ആരംഭത്തോടെയാണ് ജ്ഞാനവിതരണവും സമ്പാദനവും ജനകീയമായത്. 1847-ൽ ഗുണ്ടർട്ടാണ് ആദ്യ പത്രമാസിക മലയാളലിപിയിൽ അച്ചടിച്ചപ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്. തുടർന്ന് നിരവധി പത്രങ്ങളും മാസികകളും പുറത്തിറങ്ങി. കേരളത്തിന്റെ നവോത്ഥാനകാലത്തെ നവീകരണപ്രക്രിയകൾക്ക് മാസികകൾ വലുതായ സംഭാവനകൾ നല്കി. വിവരവിതരണപ്രക്രിയകൾക്കും സാഹിത്യാദികളുടെ ചർച്ചകൾക്കും, സാമൂഹിക സാംസ്കാരിക നവീകരണ ശ്രമങ്ങൾക്കും, ഭാഷാഗദ്യത്തിന്റെ വളർച്ചയ്ക്കും മലയാളത്തിലെ ആദ്യകാലമാസികകൾ

പ്രാധാന്യം നല്കുകയുണ്ടായി. കേരളത്തിന്റെ ഭൂമിശാസ്ത്രസവിശേഷതകളെക്കുറിച്ചും, മലയാള ഭാഷ സംസാരിക്കുന്നവരെക്കുറിച്ചും ഐക്യകേരളത്തിന്റെ സാധ്യതകളെക്കുറിച്ചും അവബോധമുണ്ടാക്കിയത് ഇത്തരം പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളാണ്.

ആദ്യകാലസ്ത്രീമാസികകൾ സ്ത്രീശാക്തീകരണവുമായി (women empowerment) ബന്ധപ്പെട്ട പ്രശ്നങ്ങൾ ഉയർത്തുകയും നിരന്തര ചർച്ചകൾക്കു വിധേയമാക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസം, സാമൂഹിക അടിമത്തം, ഗാർഹികപീഡനം, സ്വാതന്ത്ര്യം, സ്വത്വബോധം തുടങ്ങിയവ പൊതുബോധത്തിലേയ്ക്ക് വിതരണംചെയ്തത് സ്ത്രീകൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള മാസികകളിലാണ്. ശ്രീ.എൻ.കെ. രവീന്ദ്രന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ: 'പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിൽ കേരളത്തിലാരംഭിച്ച ഏതാണ്ടെല്ലാ മാധ്യമങ്ങളും സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസത്തെയും സ്ത്രീസ്വാതന്ത്ര്യത്തെയും സംബന്ധിച്ച ചർച്ചകൾക്കുവേദിയൊരുക്കിയെങ്കിലും, കേരളത്തിലെ സ്ത്രീവിമോചനാശയങ്ങളുടെ മൂർത്തവും സത്യസന്ധവുമായ രേഖകൾ സ്ത്രീകളെ അഭിസംബോധന ചെയ്തിരുന്ന സ്ത്രീമാസികകളിൽ നിന്നാണ് പ്രധാനമായും ലഭിക്കുന്നത്'. (പുറം: 28, 2010) എന്നാണ്.

സ്ത്രീകളുടെ പ്രശ്നങ്ങളും സാമൂഹികവളർച്ചയും ശാക്തീകരണവും ചർച്ച ചെയ്യാൻ സ്ത്രീകൾതന്നെ പ്രാസാധികമാരായി ആരംഭിച്ച മാസികയാണ് ശാരദ. 1905-ൽ എറണാകുളത്തുനിന്നാണ് മാസിക പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്. റാണി സേതുലക്ഷ്മീഭായി, റാണി പാർവ്വതീഭായി, ഇക്കുവമ്മ തമ്പുരാൻ എന്നിവർ രക്ഷാധികാരികളായിരുന്നു. എറണാകുളത്തെ ടി.സി. കല്യാണിയമ്മ, ടി. അമ്മുക്കുട്ടിയമ്മ എന്നിവരും തിരുവനന്തപുരത്തെ ബി. കല്യാണിയമ്മയും ഈ മാസികയുടെ പ്രസാധികമാരായി വർത്തിച്ചു.

ധാരാളം സ്ത്രീശാക്തീകരണ ലേഖനങ്ങൾ ശാരദയിൽ ഉണ്ടായി. 'ശാരദ പ്രത്യേകം സ്ത്രീകളുടെ ഉപയോഗത്തിനായി തുടങ്ങുന്നതാകുന്നു.' എന്നു തുടങ്ങുന്നതാണ് ഒന്നാം ലക്കത്തിലെ പ്രസ്താവന. മലയാളഭാഷ പരിചയമുള്ള എല്ലാ സ്ത്രീകളുടെയും 'അഭ്യുദയത്തിനു' വേണ്ടിയുള്ള വസ്തുതകൾ ലളിതവും സുഗമവുമായ ഭാഷയിൽ പ്രതിപാദിക്കുകയാണ് ലക്ഷ്യം. മാത്രമല്ല അത് സ്ത്രീകൾക്ക് നിത്യമായ ഗുണം ലഭ്യമാക്കുമെന്ന ബോധ്യവും തങ്ങൾക്കുണ്ടെന്ന് മാനേജരും ഉടമസ്ഥനുമായ കെ. നാരാണയണ മേനോന്റെ പ്രസ്താവന വെളിപ്പെടുത്തുന്നു.

1905-ൽ ആരംഭിച്ച ശാരദ എറണാകുളത്തെ തൃപ്പൂണിത്തുറയിൽ നിന്നും രണ്ടുകൊല്ലംമാത്രമേ പ്രസിദ്ധികരിച്ചുള്ളൂ. തുടർന്ന് തിരുവനന്തപുരത്തുനിന്ന് വീണ്ടും പ്രസിദ്ധീകരണമാരംഭിച്ചു. സ്വദേശാഭിമാനി

രാമകൃഷ്ണപിള്ള യുടെയും, ഭാര്യ ബി. കല്യാണിയമ്മയുടെയും ചുമതലയിലാണ് ഇക്കാലത്ത് ശാരദയുടെ ലക്കങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകൃതമായത്. സ്വദേശാഭിമാനിപത്രവും പ്രസ്സും 1910 സെപ്റ്റംബർ 26-ന് കണ്ടുകെട്ടുകയും പത്രാധിപർ കെ.രാമകൃഷ്ണപിള്ളയെ അറസ്റ്റുചെയ്ത് നാടുകടത്തുകയും ചെയ്തതോടെ ശാരദയുടെ പ്രസിദ്ധീകരണം നിലച്ചുപോയി. ശാരദയുടെ പ്രസിദ്ധീകരണ കാലം 1905 മുതൽ 1909-വരെയാണ്.

ശാരദ മലയാളത്തിലുണ്ടായ രണ്ടാമത്തെ സ്ത്രീമാസികയാണ്. ആദ്യത്തേത് 1887-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച കേരളീയ സുഗുണബോധിനിയാണ്. എന്നാൽ അതിൽ പ്രസാധകരുടെ പക്ഷത്ത് പുരുഷൻമാരായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ പൂർണ്ണമായ അർത്ഥത്തിൽ 'സ്ത്രീകളുടെ മാസിക' എന്ന് കേരളീയ സുഗുണബോധിനിയെ വിശേഷിപ്പിക്കാനാവില്ലെന്ന് എൻ.കെ.രവീന്ദ്രൻ 'പെണ്ണെഴുതുന്ന ജീവിത'ത്തിൽ പറയുന്നു. (2020, പുറം: 28). യഥാർത്ഥത്തിൽ സ്ത്രീകളുടെതു മാത്രമായ ഒന്നാമത്തെ മാസിക ശാരദയാണ്. വിദ്യാസമ്പന്നരായ സ്ത്രീകൾ പത്രാധിപസ്ഥാനത്തു നിന്നുകൊണ്ട് വിമോചനത്തിനും ശാക്തീകരണത്തിനുമായി പ്രവർത്തിച്ച, വ്യക്തമായ ലക്ഷ്യത്തോടു കൂടിയ, മാസികയാണത്. ലേഖനങ്ങളോടൊപ്പം ചെറുകഥ, നോവൽ, നാടകം, കവിത, ശാസ്ത്രലേഖനങ്ങൾ, ലഘുകുറിപ്പുകൾ, വിവിധ രാജ്യങ്ങളെ പരിചയപ്പെടുത്തുന്ന പ്രബന്ധങ്ങൾ, ജീവചരിത്രകുറിപ്പുകൾ തുടങ്ങി വൈവിധ്യമാർന്ന രചനകളായിരുന്നു ശാരദയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നത്. പ്രസ്തുതരചനകളിലെല്ലാം സ്ത്രീകളുടെ സർവ്വതോന്മുഖമായ വളർച്ചയും ശാക്തീകരണവും ലക്ഷ്യമാക്കിയിരുന്നു.

സ്ത്രീകളുടെ സാമൂഹികപദവി, വിദ്യാഭ്യാസം, വിമോചനം, ശാക്തീകരണം, സ്വതന്ത്രീകരണം എന്നിവ നിരന്തരം ചർച്ചചെയ്തുകൊണ്ട് നിരവധി വിമർശനങ്ങളും ശാരദയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടിവന്നു. വീടിനകത്താണോ, പുറത്താണോ സ്ത്രീയുടെ പ്രവർത്തനരംഗം എന്ന വിഷയമാണ് ഏറ്റവുമധികം ചർച്ചചെയ്തത്. സ്ത്രീയുടെ പ്രവർത്തനമേഖല വീട്ടിനകത്താണെന്ന് സൂചിപ്പിക്കുകയും സമർത്ഥിക്കുകയുംചെയ്യുന്ന ലേഖനങ്ങൾ മാസികയുടെ പ്രധാനലക്ഷ്യം മാറ്റിമറിക്കുമെന്ന തിരിച്ചറിവ് ബുദ്ധിമതികളായ പ്രസാധികമാർക്കുണ്ടായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ പ്രാസാധികമാർ നിരന്തരം ഇടപെടുകയും സ്ത്രീ ശാക്തീകരണം പ്രധാന വിഷയമായി സ്വീകരിച്ച് പലതരം കുറിപ്പുകളും മഹതികളുടെ ജീവചരിത്രങ്ങളും വിവിധലക്കങ്ങളിൽ ബോധപൂർവ്വം ചേർത്തതായും കാണാം.

അമേരിക്ക, ചൈന, ജപ്പാൻ, കൊറിയ, ബ്രിട്ടൻ, ലാറ്റിനമേരിക്കൻ രാജ്യങ്ങൾ തുടങ്ങിയ നിരവധി സ്ഥലങ്ങളിലെ സ്ത്രീകളെക്കുറിച്ചും

അവരുടെ സവിശേഷതകളെക്കുറിച്ചും ഓരോ ലക്കങ്ങളിലും ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. അതതു രാജ്യങ്ങളിലെ സമർത്ഥകളായ സ്ത്രീകൾ സമൂഹത്തിൽ രണ്ടാംകിടക്കാരായി മാത്രം കാണുന്നവർ, വോട്ടവകാശത്തിനുവേണ്ടി നിരന്തരസമരത്തിലേർ പ്പെടുന്നവർ, ലോകസഞ്ചാരത്തിലേർപ്പെടുന്ന ധീരരായ വനിതകൾ എന്നിങ്ങനെ 'മലയാള'ത്തിലെ ജനങ്ങൾ അറിയാനിടയില്ലാത്ത പുതുലോകം വായനക്കാർക്കായി വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ ശാരദയിലെ ലേഖകരും പ്രസാധികമാരും കഠിനപരിശ്രമം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

നായർസ്ത്രീ മാത്രമല്ല, ക്രിസ്ത്യാനികൾ, മുസ്ലീംങ്ങൾ ഇതര വിഭാഗങ്ങളിൽ പെട്ടവർ–എല്ലാവരും പാർശ്വങ്ങളിലല്ല, പൊതുധാരയിൽ എത്തിപ്പെടേണ്ടവരാണെന്ന വാദം പ്രസാധികമാർ പരിമിതസാഹചര്യങ്ങളിൽ നിന്നാണെങ്കിലും, നടത്തുകയുണ്ടായി. ഉയർന്ന പദവികളിലെത്തിയ സ്ത്രീകളെ അനുമോദിക്കാനും ശാരദ ശ്രദ്ധിച്ചു. ഉന്നതബിരുദങ്ങൾ കരസ്ഥമാക്കിയ സ്ത്രീകളെക്കുറിച്ച് കുറിപ്പുകൾ നൽകുകവഴി മലയാളത്തിലെ സ്ത്രീകളെ പ്രചോദിപ്പിക്കുകയും പ്രസാധികമാരുടെ ലക്ഷ്യമായിരുന്നുവെന്ന് നിരീക്ഷിക്കാം.

സ്ത്രീകളുടേതു മാത്രമായ പൊതുഇടങ്ങളെക്കുറിച്ച് കൃത്യമായ അവബോധം മാസികക്കുണ്ടായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് സ്ത്രീസമാജങ്ങളുടെ യോഗങ്ങളെക്കുറിച്ച് പ്രത്യേക ഫീച്ചറുകൾ നല്കിയത്. 1902-ൽ സ്ഥാപിച്ച കോഴിക്കോട് സ്ത്രീജനസമാജത്തെക്കുറിച്ചും 1904 ഫെബ്രുവരിയിൽ രൂപീകരിച്ച പാലക്കാട് സ്ത്രീസമാജത്തെക്കുറിച്ചും ശാരദയിൽ വിശദമായ വിവരണങ്ങൾ ഉണ്ട്. 1908 മാർച്ച് മാസത്തിലെ 2-ാം ലക്കത്തിൽ തിരുവനന്തപുരം കേന്ദ്രീകരിച്ചുണ്ടായ മറ്റൊരു സ്ത്രീസമാജത്തെക്കുറിച്ചും വിവരണമുണ്ട്. പ്രസ്തുത യോഗത്തിന്റെയും സ്ത്രീസമാജത്തിന്റെയും ലക്ഷ്യം ഇപ്രകാരം വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്: 'ഈ യോഗത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം പൊതുവെ എല്ലാ ജാതികളിലുമുള്ള ഉത്കർഷപ്രാപ്തിയാണ്. ഒരു വർഗത്തിനെമാത്രം ഉൾപ്പെടുത്തിയും അന്യവർഗ്ഗങ്ങളെ ഒഴിച്ചും ഇങ്ങനെ സമാജം ഏർപ്പെടുത്തുന്നതു ബുദ്ധിവിശാലതയെ ലക്ഷ്യപ്പെടുത്തുകയല്ല. സാമുദായിക വിഷയങ്ങളിൽ പരിഷ്കാരങ്ങൾ വരുത്തുവാൻ ഓരോ വർഗ്ഗക്കാരും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം യത്നങ്ങൾ ചെയ്യേണമെന്നു സമ്മതിക്കപ്പെടാം. എന്നാൽ അതിലേക്കു ഓരോ വർഗ്ഗക്കാരും അന്യവർഗ്ഗക്കാർക്ക് ഉദാഹരണമായോ മാതൃകയായോ തീരുന്നതാണ്.'

നവോത്ഥാനകാലത്ത് രൂപീകരിച്ച പരിഷ്കരണപ്രസ്ഥാനങ്ങൾ ജാതികേന്ദ്രിതമെന്നതുപോലെ, പുരുഷകേന്ദ്രിതവുമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് മേൽസൂചിപ്പിച്ച സ്ത്രീജനസമാജത്തിന്റെ ലക്ഷ്യത്തിൽ

സാമുദായിക പരിഷ്കാരങ്ങൾ ഓരോ വർഗ്ഗക്കാരും പ്രത്യേകം പരിശ്രമിച്ചാൽ മാത്രമേ സാധ്യമാകൂവെന്ന് പറയുന്നത്. എന്നാൽ ഓരോ വിഭാഗം സംഘടനകളും ഇതര വിഭാഗക്കാർക്ക് ഉദാഹരണമോ മാതൃകയോ ആകേണ്ടതാണെന്ന് പറയുമ്പോൾ അക്കാലത്തെ പരിഷ്കരണ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ സവിശേഷതതന്നെ വെളിപ്പെട്ടുവരുന്നു. 'ഈ വിഭാഗങ്ങ'ളിൽ ജാതി മാത്രമല്ല, സ്ത്രീ/പുരുഷജാതികളുടെ ഉൾപ്പെടുന്നതായും നിരീക്ഷിക്കാം. പരിഷ്കരണ ശ്രമങ്ങളും സാമുദായനവോത്ഥാനശ്രമങ്ങളും ഒരു വർഗ്ഗത്തിന്റെ മാത്രം അധികാരപരിധിയിൽ വരുന്നതിലുള്ള എതിർപ്പ് സ്ത്രീജനസമാജങ്ങളുടെ രൂപീകരണത്തിനു പിന്നിലുണ്ടെന്ന് കാണാം. 'പരസ്പരം സൗഹൃദവും സഹോദരീഭാവവും വർദ്ധിപ്പിക്കുക'– എന്നതും പ്രധാനപ്പെട്ട ലക്ഷ്യമാണെന്ന് പറയുമ്പോൾ ജാതിമതാതീതമായ ഇടപെടലുകൾക്ക് പ്രാമുഖ്യം നല്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന സൂചനയുമുണ്ട്.

കുടുംബത്തിൽ മാത്രം കഴിഞ്ഞിരുന്ന സ്ത്രീകൾക്ക് പ്രബന്ധാവതരണങ്ങൾക്കും ലഘുചർച്ചകൾക്കും വിനോദങ്ങൾക്കും സാധ്യത നൽകുന്നവയാണ് സ്ത്രീസമാജങ്ങൾ. സമൂഹത്തെ നേരിടാനും പരിവർത്തനങ്ങൾക്കൊപ്പം നിലകൊള്ളാനും അവരെ സജ്ജരാക്കാൻ കൂട്ടായ്മകൾക്ക് കഴിയുമെന്ന് മാസിക കരുതി.

സ്ത്രീകൾക്ക് ആധുനികവിദ്യാഭ്യാസം നല്കണോ, എന്നതിനെക്കുറിച്ച് വ്യത്യസ്തമായ അഭിപ്രായങ്ങൾ നിലവിലിരുന്നതിന്റെ വ്യക്തമായ സൂചനകൾ ശാരദയിലുണ്ട്. ശാരദയിലെ വിദ്യാഭ്യാസലേഖനങ്ങൾ വ്യത്യസ്തമായ വാദങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നവയാണ്. വിദ്യാഭ്യാസം ഒരു വ്യക്തിയുടെ പദവി ഉയർത്തുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. അതിനാൽ സ്ത്രീകൾ നിർബന്ധമായും വിദ്യാഭ്യാസം നേടേണ്ടതുണ്ട്. പ്രൈമറിതലത്തിലുള്ളതല്ലമറിച്ച് പ്രൊഫഷണൽ കോഴ്സുകൾവരെ തെരഞ്ഞെടുത്ത് മുന്നിലെത്തേണ്ടതുണ്ട്. ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസമേഖലയിൽ എം.എ. പോലുള്ള കോഴ്സുകൾ പോലും അക്കാലത്ത് സാർവ്വത്രികമായിട്ടില്ല. അപ്പോഴാണ് തൊഴിലധിഷ്ഠിത വിദ്യാഭ്യാസം ചർച്ചചെയ്യുന്ന ലേഖനങ്ങൾ വന്നത്. അവയെല്ലാം വിദ്യാഭ്യാസത്തിലൂടെ ശക്തരാകേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത സൂചിപ്പിക്കുന്നവയാണ്. ശാരദയുടെ 7-ാം ലക്കത്തിലെ അതിശക്തമായ ലേഖനമാണ് കെ.പത്മാവതിയമ്മയുടെ മലയാളിസ്ത്രീകളും വിദ്യാഭ്യാസവും. പ്രസ്തുത ലേഖനത്തിൽ അവർ വിദ്യാഭ്യാസത്തിലൂടെയുള്ള സ്ത്രീശാക്തീകരണത്തെ അനുകൂലിച്ച് ഇപ്രകാരം എഴുതുന്നു. 'സ്ത്രീകൾക്ക് മാനസികമായ ശാക്തീകരണം നല്കുന്നതിൽ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് വലുതായ പങ്കുണ്ട്. മനുഷ്യർക്ക് വിദ്യാഭ്യാസംകൊണ്ട് നേടിയെടുക്കാനാവുന്നത്

ഔന്നത്യമാണ്. അതിൽനിന്ന് സ്ത്രീകളെ അകറ്റിനിർത്തുന്നത് അപകടമാണ്. സർവ്വതോന്മുഖമായ ശാക്തീകരണത്തിന് സജ്ജരാക്കുന്നത് വിദ്യാഭ്യാസമാണ്. ബാല്യകാലത്തുമാത്രം നല്കുന്ന പ്രൈമറി വിദ്യാഭ്യാസമല്ല, മറിച്ച് സ്ത്രീ ശാക്തീകരണത്തിനുവേണ്ടത് ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസമാണ്. അത്തരം ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസകേന്ദ്രങ്ങളുടെ സ്ഥാപനത്തിനും നടത്തിപ്പിനുമായി മുന്നോട്ടുവരേണ്ടത് സമ്പന്നരും ഉദ്യോഗസ്ഥരുമാണ്. അവർ പെൺകുട്ടികൾക്കുവേണ്ടി ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസസ്ഥാപനങ്ങൾ ആരംഭിക്കേണ്ടതാണ്" എന്നും പത്മാവതിയമ്മ കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നു.

വിദ്യാഭ്യാസം നേടിയ സ്ത്രീകൾ അവശ്യമായും തൊഴിലുകളിൽ പ്രവേശിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും ശാരദയിലെ ലേഖനങ്ങൾ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു. തങ്ങളുടെ അഭിരുചിക്കിണങ്ങുന്നവ കണ്ടെത്തേണ്ടത് സ്ത്രീകൾതന്നെയാണ്. വൈദ്യം, നിയമം, അധ്യാപനം, പത്രപ്രവർത്തനം, സാമൂഹികസേവനം തുടങ്ങി ഭരണരംഗത്തുവരെ സ്ത്രീകൾക്കു കഴിവുതെളിയിക്കാനാവും. അക്കാലത്ത് സ്ത്രീകൾ തൊഴിലിൽ ഏർപ്പെടുന്ന വൈദേശിക കാഴ്ചകൾ ലഘുകുറിപ്പുകളിലായി ശാരദയിൽ ഇപ്രകാരം ചേർത്തിരിക്കുന്നു (1909)-

1. ബെർലിൻ സർവ്വകലാശാലയിൽ 27 അമേരിക്കൻ സ്ത്രീകൾ വൈദ്യം അഭ്യസിക്കുന്നു.
2. അമേരിക്കയിൽ ഇപ്പോൾ വക്കീൽ വേലയിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവരായി ഏകദേശം രണ്ടായിരം സ്ത്രീകളുണ്ട്.
3. ആഫ്രിക്കയിൽ ടാഞ്ജിയർ എന്ന ദിക്കിൽ പാർക്കുന്ന മിസ്സ് വിൻസ്ലോ അവിടെ ഒരു മൃഗചികിത്സാശാല സ്ഥാപിച്ചു നടത്തിവരുന്നു.
4. അൾജിയേഴ്സ് നഗരത്തിലുള്ള അപ്പീൽ കോടതിയിൽ ഇദംപ്രഥമമായി ബ്ലാഞ്ചി അസൗര എന്നു പേരായ ഒരു സ്ത്രീ ബാരിസ്റ്ററായി ചേർന്നിരിക്കുന്നു.
5. ഈയിടെ അമേരിക്കയിൽ ബോസ്റ്റൺ നഗരത്തിലെ ഒരു സ്ത്രീ 12 മണിക്കൂർ നേരംകൊണ്ട് കടലിൽ 10 മൈൽ ദൂരം നീന്തിക്കയറിയിരിക്കുന്നു.

ഇതരരാജ്യങ്ങളിൽ വൈവിധ്യമാർന്ന ജോലികൾ സ്വീകരിച്ചുകഴിഞ്ഞ സ്ത്രീകളുടെ മാതൃകകളാണവ. അതിനാൽ ഇവിടത്തെ സ്ത്രീകൾക്കും പ്രസ്തുതമാതൃകകൾ സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്. അക്കാലത്തെ കേരളത്തിൽ പരമ്പരാഗതതൊഴിലുകൾ മാത്രമാണ് സ്ത്രീകൾക്കു വിധിച്ചിരുന്നത്. സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക ഭദ്രതയുള്ള സ്ത്രീകൾക്ക് അടുക്കളഭരണം മാത്രമാണ് തൊഴിൽ. അല്ലാത്തവർ പുരുഷന്മാരോടൊപ്പം പരമ്പരാഗതതൊഴിലുകളിലേർപ്പെട്ടുപോന്നു. എന്നാൽ ആധുനികത മുന്നോട്ടുവെച്ച

വിദ്യാഭ്യാസസമ്പ്രദായം പുതിയ തൊഴിലുകളുടെ സാധ്യതകളും തുറന്നിട്ടു. അതിൽ ആകൃഷ്ടരായ ധാരാളം യുവാക്കൾ മാസികയുടെ ആരംഭകാലം മുതല്ക്കുതന്നെ വിവിധ ഉദ്യോഗങ്ങൾ സ്വീകരിക്കാൻ തുടങ്ങിയിരുന്നു. സ്വാഭാവികമായും വിദ്യാസമ്പന്നകളായ സ്ത്രീകളെയും തൊഴിലിലേർപ്പെടാൻ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക, എന്നത് അക്കാലത്തെ മാസികകളുടെ പൊതുസ്വഭാവമായി. അത്തരം തൊഴിലുകളിൽ ഏറ്റവും പ്രാമുഖ്യം ലഭിച്ചത് വൈദ്യം, നിയമം എന്നീ മേഖലകൾക്കായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടാവണം മേൽക്കൊടുത്ത ലഘുകുറിപ്പുകളിൽ പ്രസ്തുത തൊഴിലുകൾ കൂടുതൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്നത്. വൈദ്യം പഠിക്കുന്നവർ 27, വക്കീലായി രജിസ്റ്റർ ചെയ്തവർ 2000 എന്നിങ്ങനെയും എഴുതുമ്പോൾ തൊഴിൽ ചെയ്യുന്നവരുടെ എണ്ണത്തിലുള്ള ആധിക്യം തന്നെയാണ് പ്രധാനം. ഒന്നോരണ്ടോ പേരല്ല, മറിച്ച് ധാരാളംപേർ മാസിക ലക്ഷ്യംവെയ്ക്കുന്ന സ്ത്രീശാക്തീകരണത്തിൽ പങ്കാളികളാകണമെന്ന് കരുതിയതായി നിരീക്ഷിക്കാം. പ്രസ്തുത തൊഴിലിടങ്ങളിൽ മികവുതെളിയിച്ച പാശ്ചാത്യ-പൗരസ്ത്യദേശങ്ങളിലെ വനിതകളെക്കുറിച്ചുള്ള കുറിപ്പുകൾ ഉദ്യോഗാർത്ഥികളെ പ്രചോദിപ്പിക്കുന്നവയാണ്. തൊഴിൽനേടി ശക്തരാകാനുള്ള ആഹ്വാനം ശാരദ മുന്നോട്ടുവെയ്ക്കുന്നുണ്ട്.

നവോത്ഥാനകാലം അഭിസംബോധനചെയ്ത പ്രധാനപ്രശ്നങ്ങളിൽ തങ്ങളുടെ നിലപാടു വ്യക്തമാക്കുവാനുള്ള പരിശ്രമങ്ങളാണ് ശാരദയുടെ പ്രസാധികമാർ ചെയ്തത്. അവ സ്ത്രീവിമോചനാശയങ്ങളായിരുന്നു. ചലിക്കുന്ന സ്ത്രീയെയാണ് ശാരദ വിഭാവനം ചെയ്തത്. സാമൂഹികനിയന്ത്രണം പുരുഷനിൽ മാത്രം ഒതുങ്ങേണ്ടതല്ല. സമത്വദർശനത്തില ധിഷ്ഠിതമായ പുരോഗതിയാണ് ലക്ഷ്യമാക്കേണ്ടത്. വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെയും തൊഴിലിന്റെയും മേഖലകളിൽ മാത്രമല്ല പൊതു ഇടങ്ങളിലും സ്ത്രീകൾക്ക് പ്രവേശനം ലഭ്യമാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ബഹുജനം എന്ന വ്യാഖ്യാനത്തിൽ കേരളീയസ്ത്രീകളുടെ ഉൾപ്പെടണം. പാശ്ചാത്യ ആധുനികത നിർമ്മിച്ചെടുത്ത സ്ത്രീമാതൃകതന്നെയാണ് ശാരദയുടെ പ്രസാധികമാരും ലക്ഷ്യമാക്കിയത്. എങ്കിലും നവോത്ഥാന സങ്കല്പങ്ങളിലും മൂല്യങ്ങളിലും 'അവളെ' അടയാളപ്പെടുത്താൻ അവർ പരിശ്രമിച്ചിരുന്നതായും കാണാം.

ഗ്രന്ഥസൂചി

1. ശാരദ, 1905 മുതൽ 1909 വരെ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച എല്ലാ ലക്കങ്ങൾ.
2. ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ, കേരള സാഹിത്യ ചരിത്രം Vol. 4 (കേരള സർവ്വകലാശാല പ്രസിദ്ധീകരണ വകുപ്പ് 1974)

3. ഭാസ്കരനുണ്ണി, പി., പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിലെ കേരളം, കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി തൃശ്ശൂർ, 1988.
4. ഗീത, എഴുത്തമ്മമാർ, കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം 2016.
5. ലതികാനായർ, ബി., പറവൂർ, ഭാരതസ്ത്രീകൾ നൂറ്റാണ്ടുകളിലൂടെ, മാതൃഭൂമി ബുക്സ്, കോഴിക്കോട് 2012.
6. ബഷീർ, എം.എം., ആദ്യകാല സ്ത്രീകഥകൾ.
7. രവീന്ദ്രൻ, എൻ.കെ., പെണ്ണെഴുതുന്ന ജീവിതം, മാതൃഭൂമി ബുക്സ്, 2010.
8. ജയകൃഷ്ണൻ, എൻ. (എഡി.), ഫെമിനിസം, കേരളഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം.
9. സജിത മഠത്തിൽ, മലയാള നാടക സ്ത്രീചരിത്രം, മാതൃഭൂമി ബുക്സ്, കോഴിക്കോട് 2010.
10. ഗോപാലകൃഷ്ണൻ, പി.കെ., കേരളത്തിന്റെ സംസ്കാരിക ചരിത്രം, കേരളഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം.
11. ജെ. ദേവിക, കുലടയ്ക്കും കുലീനയ്ക്കുമപ്പുറം, ലിംഗഭേദ വിചാരം സരസ്വതിയമ്മയുടെ കൃതികളിൽ, സ്ത്രീവാദം- ഡി.സി. ബുക്സ്, 2000.
12. ജെ. ദേവിക, (എഡി.) 2006, ആണരശുനാട്ടിലെ കാഴ്ചകൾ, തൃശ്ശൂർ കറന്റ് ബുക്സ്.
13. രശ്മി ബിനോയ്, ചരിത്രത്തിലെ പെണ്ണിടങ്ങൾ. തിരുവനന്തപുരം കേരളഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, 2008.
14. ലീലാവതി എം., മലയാള കവിതാ സാഹിത്യചരിത്രം, തൃശ്ശൂർ, കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി 1980.
15. Devika J., Herself: Early Writing Womens Literary History, London: John Hopkins. 2005.
16. വിർജീനിയ വൂൾഫ്, വിവ. എൻ. മൂസക്കുട്ടി, എഴുത്തുകാരിയുടെ മുറി, മാതൃഭൂമി ബുക്സ്, 2004.
17. എൻ. ജയകൃഷ്ണൻ, (എഡി.), ഫെമിനിസം, കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം, ജൂൺ 2011.